

Format aanvragen Nationaal programma Groningen Mei 2019

(Graag bondig, concreet en volledig invullen; zie bijlage)

Het ingevulde format kan digitaal worden ingediend via

Info@nationaalprogrammagoningen.nl

A. Algemeen
1. Titel projectaanvraag: Dorpsvernieuwing Woltersum
2. Aanvragende gemeente / provincie: Gemeente Groningen
3. Inhoudelijk contactpersoon bij gemeente / provincie: (Naam, e-mail, 06-nummer) Mayke Zandstra, projectleider dorpsvernieuwing Woltersum 06 1521 9237 mayke.zandstra@groningen.nl
4. Financieel Contactpersoon voor verantwoording / rapportage (Naam, e-mail) Jantinus Aalders jantinus.aalders@groningen.nl 06-
5. Bij de aanvraag betrokken partners (organisatienaam, contactpersoon, e-mail) <ul style="list-style-type: none">- Dorpstafel Woltersum: vertegenwoordiging inwoners Woltersum- Wierden & Borgen, Hans Scheer- Stichting Openbaar Onderwijs Marenland
B. Inhoud
6. Geef een korte omschrijving van het project (max 100 woorden) <p>In Woltersum werken we samen met het dorp aan dorpsvernieuwing. Dorpsvernieuwing is een co-creatie proces van gemeente en inwoners, waarmee we willen borgen dat het dorp sterker uit de aardbevingsproblematiek en versterkingsopgave komt. Ook willen we koppelkansen op het gebied van bijvoorbeeld sociale opgaven, de energietransitie en klimaatadaptatie zoveel mogelijk benutten.</p> <p>De prioriteiten voor dorpsvernieuwing zijn inmiddels in samenspraak bepaald en worden nu uitgewerkt tot een uitvoeringsplan. Dit uitvoeringsplan is medio oktober gereed. Tegelijkertijd starten we vast met een aantal lopende initiatieven. Voor zowel draagvlak als borging van onder andere ruimtelijke kwaliteit worden deze lopende initiatieven onderdeel van het uitvoeringsplan. Daarmee, en middels deze aanvraag,</p>

stellen we de integrale aanpak dorpsvernieuwing zeker.

De belangrijkste projecten in het uitvoeringsplan zijn:

- Versterking school, of nieuwbouw + herbestemming oude school (in afwachting van haalbaarheidsonderzoek)
- Kleine uitbreiding woningvoorraad
- Energieneutraal Woltersum
- Versterken groenstructuur in en rondom het dorp in combinatie met mogelijkheden tot bewegen, recreatie en klimaatadaptatie.
- Aanpak overlast zwaar verkeer in dorpskern
- Kwaliteitsverbetering openbare ruimte: ruimte maken voor spelen+ontmoeting, innovatieve parkeeroplossingen en vergroening.
- Ontmoetingsplek voor de jeugd
- Behoud en versterking van voorzieningen en activiteiten in het dorp

6.1 Aan het behalen van welke doelstelling/doelstellingen uit de toets 2019 draagt de aanvraag bij? (Zie de Toets/toelichting).

1. Behouden en versterken van de lokale gebiedsidentiteit, met speciale aandacht voor cultureel erfgoed.
2. Verbeteren van de kwaliteit van de woonomgeving (ruimtelijk).
3. Verbeteren van de kwaliteit van de woonomgeving (sociaal en economisch).
4. Versterken van het vestigingsklimaat voor inwoners en ondernemers, waaronder verbeterde lokale en regionale bereikbaarheid.
5. Bijdragen aan meer fysiek en mentaal gezonde jaren in eigen omgeving.
7. Energieneutraal maken van de gebouwde omgeving (energieneutraal in 2035).

6.2 Aan welke van de bijbehorende criteria voldoet de aanvraag? (Zie de Toets/toelichting).

- 1D. Draagt bij aan het versterken van de karakteristieke structuur van de kernen.
- 2A. Draagt bij aan de kwaliteit van de openbare ruimte of de leefomgeving.
- 2B. Verhoogt de aantrekkelijkheid van een dorp of wijk.
- 3G. Verhoogt de aantrekkelijkheid van een dorp of wijk.
- 4A. Handhaaft of verbetert de bereikbaarheid van zorginstellingen en onderwijs, op korte afstand/met goede spreiding over het gebied.
- 4C. Draagt bij aan het lokale vestigingsklimaat.
- 5A. Levensloopbestendig maken van woningen, wijken en dorpen.
- 7A. Stimuleert of draagt bij aan verduurzaming van gebouwen.
- 7B. Draagt bij aan het aantal aardgasvrije gebouwen of woningen.

6.3 Welke concrete resultaten beoogt de aanvraag te bereiken?

Woltersum is van oudsher een eigengereid dorp waar de bewoners zelf aan zet willen zijn. De gemeente heeft daarom een faciliterende rol en we trekken gezamenlijk op in het maken van de juiste keuzes. Het overkoepelende doel en daarmee meest concrete resultaat dat de aanvraag beoogt te bereiken is het stimuleren van de genoemde

specifieke identiteit van Woltersum. Het aangevraagde budget wordt in samenspraak met het dorp verdeeld over de verschillende projecten.

De belangrijkste projecten in het uitvoeringsplan zijn:

- Versterking school òf nieuwbouw + herbestemming oude school (in afwachting van haalbaarheidsonderzoek)
- Kleine uitbreiding woningvoorraad
- Energieneutraal Woltersum
- Versterken groenstructuur in en rondom het dorp in combinatie met mogelijkheden tot bewegen, recreatie en klimaatadaptatie.
- Aanpak overlast zwaar verkeer in dorpskern
- Kwaliteitsverbetering openbare ruimte: ruimte maken voor spelen+ontmoeting, innovatieve parkeeroplossingen en vergroening.
- Ontmoetingsplek voor de jeugd

Deze projecten vormen gezamenlijk een integraal dorpsvernieuwingsplan met als concrete resultaten:

- Behoud van de school in een toekomstbestendig en duurzaam gebouw.
- De woningvoorraad van Woltersum sluit, zowel kwantitatief als kwalitatief, aan bij de lokale vraag.
- Woltersum is energieneutraal in 2035.
- Aanleg nieuw wandelpad en kanoroute rondom Woltersum.
- Veiligere verkeerssituatie in Woltersum.
- Zichtbare kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte
- Kwalitatieve en kwantitatieve verbetering openbaar groen in het dorp.
- De jeugd heeft een eigen ontmoetingsplek.

6.4 Welke concrete activiteiten worden uitgevoerd en geef aan wanneer deze plaatsvinden.

2019

- Uitwerking prioriteiten tot uitvoeringsplan Woltersum
- Haalbaarheidsonderzoek toekomst school Woltersum: versterken, sloop-nieuwbouw of nieuwbouw-herbestemming
- Opstellen energietransitieplan
- Uitvoering eerste dorpsinitiatieven: ontmoetingsplek creëren voor jeugd 14-18 jaar, verbeteren openbaar groen (zoals bomen bij Hoofdweg en struiken langs Eemskanaal) en aanleg fiets-, wandel- en kanoroutes en bankjes in en om het dorp.

2020

- Kwaliteitsverbetering openbare ruimte: ruimte maken voor spelen + ontmoeting, innovatieve parkeeroplossingen en vergroening.
- Project voor opplussen en verduurzamen bestaande voorraad
- Aanpak rotte kies aan Hoofdweg
- Verbeteren verkeerssituatie binnen en buiten bebouwde kom. Aanpassen weg
- Planvoorbereiding school
- Uitvoering dorpsinitiatieven: speeltuin met een hertenkampje of een kleine kinderboerderij voor kinderen

2021

- Aanleg bypass landbouwverkeer (indien mogelijk)
- Versterking of nieuwbouw school (plus eventuele herbestemming huidige karakteristieke schoolgebouw)
- Uitbreiding woningvoorraad 5-7 woningen

7 *Waarom zijn de gekozen activiteiten de meest efficiënte en effectieve manier voor het uitvoeren van de aanvraag?*

De gekozen activiteiten zijn de uitkomst van een uitgebreid participatieproces met het dorp, in eerste instantie met de dorpsstafel Woltersum, gevolgd door een dorpsmiddag op 6 april jl.. Op deze bijeenkomst heeft het dorp een nadere prioritering van de in het kader van de dorpsvernieuwing aan te pakken thema's.

Door deze procesmatige aanpak kan gezamenlijk toegewerkt worden naar een helder uitvoeringsplan met zekerheid over de financiën.

8 *Waarom is het noodzakelijk dat de aanvraag wordt uitgevoerd? Welk probleem lost de aanvraag op?*

Dorpsvernieuwing is noodzakelijk om Woltersum toekomstbestendig te maken. De trend is dat kleine dorpen in plattelandsgemeenten op termijn krimpen. In Woltersum is momenteel geen sprake van krimp, er is zelfs een kleine vraag naar extra woningbouw. Dorpsvernieuwing met bovenstaande plannen zorgt ervoor dat Woltersum een aantrekkelijk woondorp blijft.

9 *Wat zijn de belangrijkste risico's bij uitvoering van de aanvraag?*

- Nieuwbouw van de basisschool blijkt financieel onhaalbaar.
- Er zijn geen ontwikkelaars te vinden voor extra nieuwbouw in het dorp.
- De versterkingskosten van de huidige basisschool blijken dermate groot dat herbestemming geen optie is.

10 *Op welke wijze zijn bewoners/stakeholders betrokken bij de voorbereiding van deze aanvraag?*

Dorpsvernieuwing is een co-creatie proces van gemeente en de inwoners van Woltersum. Dit betekent dat we samen met de bewoners invulling geven aan de plannen. Hiervoor gebruiken we het instrument dorpsstafel en thematafels waarin het dorp vertegenwoordigd is. Veelvuldige overleggen en brede dorpsmiddagen zorgen ervoor dat de ideeën van de bewoners daadwerkelijk toegevoegd worden aan het uitvoeringsplan.

11 *Op welke manier worden de inwoners/stakeholders bij de uitvoering betrokken?*

De bewoners die plaatsnemen aan de dorpsstafel en de thematafels denken mee in de planvorming, maar kijken zeker ook mee in de uitvoering. Zij worden periodiek geïnformeerd over de stand van zaken. Ook zullen we een aantal keer per jaar een nieuwsbrief uitbrengen voor het hele dorp met informatie en brede dorpsavonden organiseren. Daarnaast worden bewoners en stakeholders betrokken bij grote momenten, zoals het slaan van de eerste paal van een nieuw gebouw.

12 Waar vindt de uitvoering van de aanvraag plaats?

In 2019 starten we met de uitvoering van de eerste plannen, doorlopend in 2020 en 2021.

13 Hoe wordt de uitvoering van de aanvraag georganiseerd?

Het uitvoeringsplan is medio oktober gereed. Hierna worden de projecten separaat uitgerold. Ieder project kent zijn eigen organisatie. De gemeente en de dorpsstafel hebben in co-creatie het uitvoeringsplan opgesteld en zullen ook de uitvoering in co-creatie organiseren. De gemeente heeft hierin de leidende rol.

13.1 Welke partijen zijn betrokken bij de uitvoering?

De betrokken partijen en stakeholders kunnen verschillen per project. Belangrijke partijen zijn in ieder geval de gemeente Groningen, de Nationaal Coördinator Groningen, woningcorporatie Wierden & Borgen, de dorpsstafel en het schoolbestuur. Per separaat project kunnen hier partijen aan worden toegevoegd als aannemers of ontwikkelaars.

13.2 Welke verantwoordelijkheid heeft iedere partij?

De gemeente Groningen draagt zorg voor projectleiding, monitoring en toezicht. De dorpsstafel fungeert als klankbordgroep in het uitvoeringsproces. Woningcorporatie Wierden & Borgen heeft bezit in Woltersum, waardoor het een belangrijke partij is. Zij kunnen een rol spelen in het verduurzamen en eventueel vergroten van de woningvoorraad.

C. Communicatie

14 Op welke wijze worden de resultaten inzichtelijk gemaakt?

De projecten worden uitgebreid gecommuniceerd, zowel naar het dorp als naar buiten toe. Denk hierbij aan nieuwsbrieven, websites van betrokken partijen etc. In alle uitingen zal de naam van het Nationaal Programma Groningen genoemd worden. Ook aan de oplevering van de projecten wordt veel aandacht besteedt, zoals bijvoorbeeld officieel openen van nieuwe gebouwen, het slaan van de eerste paal, etc.

15 Indien van toepassing: op welke manier kan de aanvraag een voorbeeld zijn voor de rest van Nederland?

Deze aanvraag is een voorbeeld van hoe je samen met bewoners een klein dorp leefbaar en toekomstbestendig maakt. Deze opgave staat los van de aardbevingsproblematiek maar doet zich voor in heel het land, voornamelijk in krimpgebieden.

D. Financieel

16 Wat is het gevraagde budget vanuit het startkapitaal en wat is het beoogde kasritme?

Voor de eerste fase van de dorpsvernieuwing in Woltersum wordt een budget uit het NPG 2019 gevraagd van ca. € 2,6 mln. voor de herinrichting van ca. 0,5 ha openbare ruimte, het vernieuwen van een school (en locatie) van ca. 500 m² bvo, de (her)ontwikkeling van de vrijvallende locatie met max. 4 woningen, het opzetten van een energie-transitieplan en het inzetten van een dorpsbudget. De looptijd wordt geschat op 1,5 tot 2 jaar en er zal derhalve in 2019 over het volledige budget beschikt moeten worden ten einde verplichtingen aan te kunnen gaan (100%).

17 Voeg een begroting toe, onderaan dit document, waarin ook (eventuele) co-financiering duidelijk wordt.

17.1 Welke kosten draagt iedere partij, eventueel in natura?

Zie begroting. Naast het gevraagde NPG budget van ca. € 2,6 mln. worden naar verwachting € 1,15 mln. aan investeringen uitgelokt.

E. Evaluatie & Monitoring

18 Waarom zijn de gekozen activiteiten de meest efficiënte en effectieve manier voor het uitvoeren van de aanvraag?

Dorpsvernieuwing is een integraal proces waarin verschillende projecten samen met bewoners van plan tot uitvoering komen. De positie van inwoners staat centraal. De activiteiten die tezamen het uitvoeringsplan dorpsvernieuwing Woltersum vormen komen dan ook voort uit de door het dorp zelf geformuleerde prioriteiten. Om dorpsvernieuwing Woltersum succesvol te laten zijn is het niet alleen efficiënt en effectief maar randvoorwaardelijk dat de gekozen activiteiten uitgevoerd worden.

19 *Welke gegevens zijn er nodig om te evalueren of de doelstelling is behaald? Zijn deze gegevens beschikbaar?*

Hoofdzakelijk is een goede participatie nodig voor evaluatie. De al actieve dorps- en thematafels zullen gedurende uitvoering betrokken blijven en als klankbord dienen. Het dorp zit daarmee zelf aan het stuur. Zowel met het dorp als geheel als aan deze tafels zal evaluatie georganiseerd worden. Per project zal met betrokkenen een bij de uitvoering passend evaluatietraject worden vormgegeven.

20 *Hoe wordt doelbereik, doeltreffendheid en doelmatigheid gemeten? Welke aanpak wordt hiervoor gehanteerd?*

Doelbereik, doeltreffendheid en doelmatigheid van het integrale traject dorpsvernieuwing zal op twee manieren worden gemeten via bestaande systematiek. Ten eerste zal er vanuit de gemeente Groningen een dorpskompas Ten Boer worden ontwikkeld waarvan de activiteiten rondom dorpsvernieuwing (zoals kwaliteit openbare ruimte) onderdeel zijn en jaarlijks (voor objectieve indicatoren) of tweejaarlijks (kwalitatieve indicatoren) worden gemeten. Ten tweede zullen dorpsenquêtes onderdeel zijn van de monitoring en evaluatie.

20.1 *Welke gegevens zijn er nodig om te evalueren of de doelstelling is behaald? Zijn deze gegevens beschikbaar?*

De benodigde gegevens zijn reeds onderdeel en daarmee beschikbaar van het dorpskompas Ten Boer en zullen onderdeel zijn van de dorpsenquête. Per project zal voorts specifiek worden gemonitord aan de hand van indicatoren relevant voor de onder 6.2 genoemde criteria.

20.2 *Wanneer wordt er gemeten (nul, tussentijds, eindmeting)?*

Het dorpskompas Ten Boer is onderdeel van de P&C cyclus van de gemeente Groningen. 2019 zal hier als nulmeting worden beschouwd waarna jaarlijks gemeten wordt. Daarnaast zal in 2019 bij oplevering van het uitvoeringsplan worden geëvalueerd met de dorpsstafel welke als nulmeting beschouwd zal worden. Tussentijds fungeert de dorpsstafel als klankbord en na afronding verschillende projecten zal een eindmeting worden georganiseerd (2022).

20.3 *Welke methoden worden gebruikt om doelbereik, doeltreffendheid en doelmatigheid vast te stellen?*

Hierboven genoemde dorpskompas en enquêtes.

20.4 *Hoe wordt gerapporteerd over de (tussentijdse) uitkomsten?*

De uitkomsten van het dorpskompas zijn onderdeel van de P&C cyclus. Uitkomsten van enquêtes worden gerapporteerd aan de projectgroep Dorpsvernieuwing Woltersum van de gemeente Groningen en gecommuniceerd via nieuwsbrieven aan bewoners.

20.5 Zijn er herijkingmomenten? Wat zijn hiervan de gevolgen voor het te behalen doel en de meetbare doelstellingen?

De dorpsstafel zal als klankbord dienen. Aangezien zij de doelen van dorpsvernieuwing bepalen heeft tussentijdse herijking en/of aanpassing geen gevolgen voor halen van doelen en/of de meetbaarheid daarvan.

21 *In hoeverre is het doelbereik, doeltreffendheid en doelmatigheid vast te stellen? Zijn er bijvoorbeeld nog andere instrumenten of externe effecten die effect hebben op het resultaat?*

Belangrijkste externe factoren hebben betrekking op de betrokkenheid van inwoners. Hun betrokkenheid is afhankelijk van, onder andere, schadeafhandeling, versterking en communicatie vanuit organisaties waar de gemeente geen regie op heeft (TCMG, SODM, Rijk, etc). Hier zal zowel de projectorganisatie als gemeente rekening mee moeten houden.

Begroting:

Zie volgende bladzijden (samenvatting en specificatie).

Samenvatting Investeringsagenda wijk- en dorpsvernieuwing Woltersum NPG 2019	Subtotaal incl. BTW	Uitgelokte investeringen derden/gebruikers	Saldo woningen af/bij	Gemiddelde Looptijd
Ruimtelijke opgave Woltersum (hard)	€ 2.179.625	€ 1.130.000	4	2,0
Nieuwbouw school (energie neutraal en toekomstbestendig)	€ 1.181.250	€ 630.000		2,0
herbestemming huidige schoolgebouw tot wonen	€ 250.000	€ 500.000	4	2,0
Kwaliteitsverbetering openbare ruimte: losliggende stoeptegels, gaten in het wegdek, groen, parkeren, overgang privaat-publiek etc.	€ 748.375	€ -		2,0
Duurzaamheid Woltersum	€ 297.500			1,5
Energie transitieplan: Woltersum energieneutraal	€ 31.250			1,0
Bestaande voorraad verduurzamen: bijdrage	€ 266.250			2,0
Leefbaarheid Woltersum (zacht)	€ 125.000	€ 25.000		2,0
Dorpsbudget kleinschalige initiatieven € 100.000 voor (co)financiering van mogelijke onderstaande projecten	€ 125.000	€ 25.000		2,0
Eindtotaal	€ 2.602.125	€ 1.155.000	4	1,8

Thema	Jaar	Looptijd	Projecten Woltersum	Omschrijving	Toelichting	hoeveelheid	eenheid	prijs per eenheid	subtotaal	uitgelokte investeringen	plankosten	subtotaal incl. plankosten	aantal woningen
Ruimtelijke opgave Woltersum (hard)	2020	2	2 Kwaliteitsverbetering openbare ruimte: losliggende stoeptegels, gaten in het wegdek, groen, parkeren, overgang privaat-publiek etc.	(her)inrichting openbare ruimte	m2 openbaar Hoofdweg en Kollerijweg binnen dorp; 50%	5,987	m2	€ 100,0	€ 598.700	€ -	€ 149.675	€ 748.375	
Ruimtelijke opgave Woltersum (hard)	2021	2	2 Nieuwbouw school (energieneutraal en toekomstbestendig)	opplussen op aanvraag (naar voorbeeld Ulrum)	m2 onrendabel bijdrage	500	m2	€ 1.890,0	€ 945.000	€ 630.000	€ 236.250	€ 1.181.250	
Ruimtelijke opgave Woltersum (hard)	2021	2	2 herbestemming huidige schoolgebouw tot wonen	4 woningen	bijdrage onrendabele top	4	st	€ 50.000,0	€ 200.000	€ 500.000	€ 50.000	€ 250.000	4
Duurzaamheid Woltersum	2020	1	1 Energie transitieplan: Woltersum energieneutraal	lokale energie coöperatie voor alle bewoners oprichten	businesscase mogelijk maken	1	pst	€ 25.000,0	€ 25.000		€ 6.250	€ 31.250	
Duurzaamheid Woltersum	2020	1	1 Energie transitieplan: Woltersum energieneutraal	energie opwekken bij boeren: zon en wind	via bijdrage per woning	1	pst	€ 0,0	€ 0		€ 0	€ 0	0
Duurzaamheid Woltersum	2020	1	1 Energie transitieplan: Woltersum energieneutraal	zonnepark bij vuilstort locatie of langs Eemskanaal	via bijdrage per woning	1	pst	€ 0,0	€ 0		€ 0	€ 0	0
Duurzaamheid Woltersum	2020	1	1 Energie transitieplan: Woltersum energieneutraal	lokaal warmtenet met warmte uit het Eemskanaal	via bijdrage per woning	1	pst	€ 0,0	€ 0		€ 0	€ 0	0
Duurzaamheid Woltersum	2020	2	2 Bestaande voorraad verduurzamen: bijdrage	bijdrage ontwikkeling	inspectie en advies woningen	142	st	€ 1.500,0	€ 213.000		€ 53.250	€ 266.250	
Leefbaarheid Woltersum (zacht)	2019	2	2 Dorpsbudget kleinschalige initiatieven € 100.000 voor (co)financiering van mogelijke onderstaande projecten	cofinanciering leefbaarheidsprojecten 2019	leefbaarheidspot	1	pst	€ 100.000,0	€ 100.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 125.000	
Leefbaarheid Woltersum (zacht)	2019	1	1 Ontmoetingsplek creëren voor jongeren van 14-18 jaar	fysiek	uit leefbaarheidspot	1	PM	€ 0,0	€ 0		€ 0	€ 0	0
Leefbaarheid Woltersum (zacht)	2019	2	2 Verbeteren openbaar groen (meer groen in het dorp)	meer groen: bij Hoofdweg, struiken langs Eemskanaal	uit leefbaarheidspot	1.000	PM; m1	€ 0,0	€ 0		€ 0	€ 0	0
Leefbaarheid Woltersum (zacht)	2020	1	1 Wandel, fiets, kano en ruiter routes en bankjes in en om het dorp	aanleg routes en bankjes	uit leefbaarheidspot	1.000	PM; m1	€ 0,0	€ 0		€ 0	€ 0	0
Leefbaarheid Woltersum (zacht)	2020	1	1 Een speeltuin met een herenkampje of een kleine kinderboerderij voor kinderen	bijdrage ontwikkeling	uit leefbaarheidspot	1	PM	€ 0,0	€ 0		€ 0	€ 0	0
Totaal									€ 2.081.700	€ 1.155.000	€ 520.425	€ 2.602.125	4